

Plejebørn og kilder

Typen af anbringelse bestemmer, hvilke kilder der er til barnets historie.

Eksemplet Peder: Anbragt ved **privat mellemkomst** uden indblanding fra hverken myndigheder, foreninger eller institutioner. Peder repræsenterer på den måde *hovedparten* af plejebørnene i det 19. århundrede.

Kilderne er slægtsforskerens hele værktøjskasse – men jeg har bare brugt folketællinger, kirkebøger og skøde- og panteprotokoller.

Eksemplet Jens Peter: Anbragt af **fattigvæsenet** – som *ca. 10 %* af plejebørnene.

Kilderne er foruden kirkebøger og folketællinger arkivalier fra det kommunale fattigvæsen/fattigkommissionen. Det kan være sognerådets forhandlingsprotokol og det kan være fattigvæsenets, hvis fattigvæsenet havde en særlig protokol. Hvem plejebørnene var, hvor de var i pleje – og hvor meget plejeforældrene modtog - kan fremgå af ligningslister.

Jens Peter var anbragt af Århus Fattigvæsen, som har en lille (tynd) sag om de fleste eller i hvert fald mange af plejebørnene i perioden 1841-1933.

Eksemplet Agnes Kirstine: Anbragt af en plejehjemsforening – som en *meget lille procentdel* af plejebørnene. Plejehjemsforeningerne skød op over hele landet fra 1880'erne. Indtil da var der stort set kun Foreningen af 1837 til forsømte børns frelse (københavnske "børneforbrydere", der fortrinsvis blev sendt til Jylland).

I 1898 kommer Kristelig Forening for vildfarne børns redning – med lokale (amtslige) underafdelinger. Arkivalier fra hovedorganisation samt afdelinger i Vejle, Skanderborg, Holstebro og Tønder.

Plejehjemsforeningernes arkivalier er forskelligartede – men kig efter stambøger etc. Agnes Kirstine var anbragt af Plejehjemsforeningen for Viborg Stift. Den anvendte kilde var "Biografier over plejebørn"

Eksemplet Carl Christian: Af **Overværgerådet** anbragt på en institution.

Kommunale værgeråd og det statslige Overværgeråd blev nedsat ved lov 1905. Formålet var at forhindre, at børn blev misrøgtet (og ført på gale veje) i hjemmet, hvad enten det var hos den biologiske familie, hos en plejefamilie eller på en institution. Rådene skulle altså beskytte børnene. Rådene skulle også beskytte samfundet – mod forbryderspirer. For første gang kunne offentlige myndigheder nu tvangsfjerne børn (værgerådet indstillede, Overværgerådet besluttede).

De kommunale værgeråd har typisk efterladt sig forhandlingsprotokoller – hvor de er bevaret. Overværgerådets arkiv er meget stor. Og finder man en sag i Overværgerådet på et plejebarn – er der ofte meget at hente.

Søgning i Overværgerådet: Arkivskaber: "Overværgerådet". Vælg "Hovedafdelingen".

Arkivserier: Start evt. med *Protokol for anbragte børn*. Her har børnene foruden et A-nr. også et journalnummer (løbenummer/årstal). Dette nummer findes i rækken *Journalsager* for at finde selve sagen.